

ראש השנה – הכנה עם חנה

"בראש השנה כל באי העולם עוברין לפניו כבני מרון" (ר"ה א' ב')

1. "הני תשע דר"ה כנגד מי, אמר רבי יצחק דמן קרטיגנין כנגד תשע אזכרות שאמרה חנה בתפילתה, דאמר מר בר"ה נפקדה שרה רחל וחנה". (ברכות דף מ"ד:)
2. בר"ה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, כדפי' רבנן ז"ל כבני אמרנאי, דהיינו להורות על ההשגחה הפרטית האישית, לא רק השגחה מינית וכללית. ובאשר כלל הרבים בכללות מצויין במספר עשר שהוא התחלת הכלל, מורה לעומתו יחש היחיד של כל אחד ואחד מהרבים במספר תשעה. ע"כ חנה כשבקשה שיעשה השי"ת הפצה הפרטי למעלה מדרך הטבע הכללי, שלא היתה ראויה ללדת ויעשה נס לצורך יחיד, הי' רק בחק ההשגחה הפרטית. ע"כ הזכירה בדיוק תשע אזכרות בתפילתה, להורות על עוצם ההשגחה האישית. ובר"ה אז הוא זמן שאנו צריכים ביחוד להשכיל בציור ההשגחה האישית, כדי להיטיב ולשפר המעשים הפרטיים, ולאפושי ברחמים כ"א על עניניו הפרטיים ג"כ שמזה יבנה הצלחת הכלל, כשיהיו כל הפרטים מוצלחים. ע"כ תקנו התפילות ג"כ במספר תשעה (עין אי"ה פסי מ"ד)
3. בראש השנה נפקדה שרה רחל וחנה (ר"ה י"א).
4. ותדר נדר ותאמר ה' צבאות אמר רבי אלעזר מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו להקב"ה צבאות עד שבאתה חנה וקראתו צבאות אמרה חנה לפני הקב"ה רבשי"ע מכל צבאי צבאות שבראת בעולמך קשה בעיניך שתתן לי בן אחד משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו בא עני אחד ועמד על הפתח אמר להם תנו לי פרוסה אחת ולא השגיחו עליו דחק ונכנס אצל המלך א"ל אדוני המלך מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת (ברכות ל"א:)
5. שם צבאות מתיחס על שם הנהגה כללית שמתפשטת ג"כ בפרטיות ע"י הכנת המקבלים את הנהגה. כמו הצבא שצריך שיהי' כולו מסודר ע"פ רצון המלך כפי משטרו של שר הצבא, אבל שמירת הסדר מונח ג"כ בשכלו ויכלתו של כל יחיד מהצבא מצדו ע"פ רצון המצביא. והיתרון שיש בזה מה שכל אחד מהמסודרים הכלליים יש לו כח ושכל לשמור הסדר, הוא שאפילו אם יזדמנו כמה שינויים בצבא, כמו אם יבא גדוד חדש או איש חדש במערכה או יסולק אחד מהם, אם היו המסודרים טבעיים שאינם כלל בעלי שכל ויכולת להבין לסדר עצמם במערכה לרגלי כל שינוי אז תפסד כל המערכה, אבל כיון שיש להם שכל והכרה בפרטיות לכזין אל סידור הכללי אז כל דבר חדש שבא במערכה אינו משנה את הסדר, כי מיד הם מסתדרים ע"פ התנאי החדש. כן השי"ת סדר את עולמו בחכמה, והי' מקום לומר שכפי התכנית שסדר אם יזדמן שינוי באיזה דבר מהערוך בכלל התכנית יפסד הסדר הכללי, באת חנה וקראתו צבאות, לומר שהסידור ערוך בחכמה ומתוקן ג"כ שיוכל להתנהג בסידורו הכללי בכל השינויים שיהיו אפשר שיחולו. א"כ אם לא שם "צבאות" הי' מקום לומר שמבקשת דבר גדול מאד, דהיינו לפי שלא הוכנה לפי המערכה הכללית של הסיבות הכוללות שיהי' לה בן, א"כ בנה וכל הדברים שיתפשטו על ידו בחיים חסרים הם במערכת המציאות הכללית, ואם תבקש שיתן לה השם ית' בן חוץ לסדר המערכה, הרי היא כמבקשת שינוי סדרו של עולם מלא אע"פ שגם הוא בגדר יכולת הבעל בלתי תכלית, מ"מ הדבר מובן שבקשה זו גדולה היא מאד. אבל חנה השכילה שהבקשה באמת קטנה ואינה מפרעת כלל שום סידור כללי, מפני שהשם ית' סידר את עולמו כמערכת צבאות, שכל יחיד שם בו תכונה להסתדר אל הכלל גם בכל מקרי השינויים. א"כ הדבר החדש שיולד בחסדו שלא ע"פ המערכה לא יזיק מאומה להסדר הכללי, והרי הוא כאילו הוא כבר ערוך ומזומן להנתן בלא שום הרגשה בפחיתות הסדר. א"כ הבקשה היא באמת לגבי יכלתו ית' קטנה... (עין אי"ה פסי כ"ז)
6. והיינו שהשכל הא-לקי וההארה הא-לקית שנמצאים בישראל הכל נמשך מאברהם אבינו ע"ה, וכל תשוקת ישראל לאביהן שבשמים והדבקות שיש בישראל הכל נמשך משרה, באופן שאברהם אבינו ע"ה הוא הנשמה והשכל שבישראל, ושרה היא הלב שבישראל, כי האבות כל מה שפעלו לא לעצמם לבדם פעלו, אלא גם לזרעם אחריהם וכלל ישראל כולו... (שם משמואל, חיי שרה תרע"ב).
7. באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה: רבשי"ע! גלוי לפניך, שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים, והגיע זמן נשואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והוקשה עלי הדבר עד מאד, כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן, שיכיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאוותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר עמה והיא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יכיר לקול אחותי וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה... (פתיחתא כ"ד דאיכא רבתי).